

TANTÁRGYI TEMATIKA

BTMMN1007 Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet III.: A 19. század 2. fele szem.

Tantárgy neve: Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet, Klasszikus	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN1002, BTMMN1003, BTMMN1007 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Gyapay László egyetemi docens	
Közreműködő oktató(k): Gyapay László egyetemi docens	
Tantárgyi egység: Műfaj- és eszmetörténet, hatástörténet III.: A 19. század 2. fele szem.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN1007 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2 ^o (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúéit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): BTMMN1002, BTMMN1003: kollokvium, BTMMN1007: gyakorlati jegy (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: BTMMN1002, BTMMN1003: 2, BTMMN1007: 3	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): A tantárgy célja, hogy elmélyítse, bővítse és legfőképpen szövegforrásokból eredeztetett tudássá tegye az előadás anyagát. Ennek érdekében az előadás kulcsszövegeinek kontextusba helyezésére és szoros olvasására törekszünk. A félév első felében a nemzeti irodalom problematikája áll a középpontban, a másodikban pedig a századvég különböző törekvéseire kerül a hangsúly.	
Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás</i> : Az irodalom kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történeti folyamatainak és jelentős korszakainak fő sajátosságainak ismerete (azok Európai és kulturális kontextusára való kitekintéssel); tájékozódás a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelései terén. <i>képesség</i> : A magyar irodalom jelenségeinek, sajátosságainak, valamint a hagyományon belüli összefüggéseinek, történeti beágyazottságának értelmezése; a magyar irodalom műfajilag sokszínű szövegeinek és az ezekhez kapcsolódó kulturális jelenségeknek az irodalomtudomány szempontjából való értelmezése. <i>attitűd</i> : Annak megértése, hogy az irodalmi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak; nyitottság a magyar és más kulturális közösségek irányában; a magyar és az európai identitás nyelvi, vallási és társadalmi, történeti és jelenkori sokszínűségének képviselője. <i>autonómia és felelősség</i> : Olyan – történetileg és világnézetileg koherens – egyéni álláspont kialakítása, amely segíti a hallgató és környezete fejlődését, tudatosodását.	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A kurzus, az órai munka és a szemináriumi dolgozat követelményeinek ismertetése
2. Vörösmarty Mihály, *Zalán futása*
3. Kölcsey Ferenc, *Nemzeti hagyományok I.*
4. Kölcsey Ferenc, *Nemzeti hagyományok II.*
5. Arany János, *Toldi, Toldi estéje*
6. Arany János, *Naiv eposzunk*
7. Erdélyi János, *Egy századnegyed a magyar szépirodalomból*
8. Az emlékbeszédíró Gyulai Pál (*Kemény Zsigmond, Arany János*)
9. Arany László, *Déliabok hőse*
10. Asbóth János, *Álmok álmodója*
11. Vajda János, *Harminc év után*
12. Komjáthy Jenő, *A homályból* című kötete
13. Czóbel Minka
14. Mikszáth Kálmán, *Az új Zrínyiász*

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): KSZ

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

NÉMETH G. Béla, *Az emlékbeszédszerző Gyulai*, Irodalomtörténet, 1980/4, 456–466.

SZÖRÉNYI László, „...s hű a' haladékony időhöz” (*Kompozíció és történelemszemlélet a Zalán futásában*) = SZ. L., „Multaddal valamit kezdeni” *Tanulmányok*, Bp., Magvető Könyvkiadó, 1989 (JAK Füzetek, 45), 36–84.

SZAJBÉLY Mihály, *Álmok álmodói: Irodalomtörténeti tanulmányok*, Bp., Magvető Könyvkiadó, 1997.

IMRE László, *Arany László és a magyar verses regény: 1872 A délibabok hőse pályadíjat nyer = A magyar irodalom története II: 1800-tól 1919-ig*, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, VERES András, Bp., Gondolat Kiadó, 2007, 511–520.

Stephen PRICKETT, *Modernity and the Reinvention of Tradition: Backing into the Future*, Cambridge, Cambridge University Press, 2009, 1–88. *Szívből jövő emlékezet: Tanulmányok Kölcsey Ferenc Nemzeti hagyományok című irásáról*, szerk. FÓRIZS Gergely, Bp., reciti, 2012 (Hagyományfrissítés, 1).

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Arnado D. MOMIGLIANO, „*Historiography on Written Tradition and Historiography on Oral Tradition*” = A. D. M., *Studies in Historiography*, New York, Evanston, Harper and Row, 1966, 211–220.

MILBACHER Róbert, „... földben állasz mély gyököddel...” *A magyar irodalmi népiesség genezisének akkulturációs módszere és pórias hagyományának vázlata*, Bp., Osiris, 2000 (Doktori Mestermunkák).

EISEMANN György, *Átmenet vagy fordulat? 1876 Vajda János: Újabb költemények* = *A magyar irodalom története II: 1800-tól 1919-ig*, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, VERES ANDRÁS, Bp., GONDOLAT KIADÓ, 2007, 540–547.

S. VARGA Pál, „Népies-nemzeti”, „nemzeti klasszicizmus” – *a nemzeti irodalom hagyományközösségi szemlélete: 1860 Arany János: Naiv eposzunk* = *A magyar irodalom története II: 1800-tól 1919-ig*, szerk. SZEGEDY-MASZÁK Mihály, VERES András, Bp., Gondolat Kiadó, 2007, 445–460.

T. SZABÓ Levente, *Mikszáth, a kételkedő modern: Történelmi és társadalmi reprezentációk Mikszáth Kálmán prózaepikájában*, Bp., L'Harmattan, 2007 (Ligatura).